

Socialdepartementet

Remissvar över departementspromemorian Samordnat ansvar för vissa familjefrågor (Ds 2014:17)

Myndigheten för internationella adoptionsfrågor (MIA) har beretts tillfälle att yttra sig över departementspromemorian Samordnat ansvar för vissa familjefrågor (Ds 2014:17).

I promemorian föreslås att nya frågor förs till MIA och att myndigheten den 1 mars 2015 ombildas till Myndigheten för familjerätt och adoption. Förslaget omfattar det ansvar och de uppgifter som Socialstyrelsen har inom det familjerättsliga området vad gäller frågor om vårdnad, boende och umgänge inom socialtjänsten och näraliggande frågor om förebyggande stöd i form av t.ex. samarbetssamtal och familjerådgivning. Vidare omfattas frågor om fastställande av faderskap och föräldraskap samt nationella adoptioner. Den nya myndigheten ska enligt förslaget också förvalta och utveckla den kunskapsbas som tagits fram inom ramen för den nationella strategin för föräldrastöd som Statens folkhälsoinstitut tidigare har ansvarat för.

Förslaget innebär inte någon förändring av MIA:s nuvarande uppdrag.

MIA ställer sig positivt till förslaget. Ett samordnat arbete med föräldrastöd och familjerättsliga frågor, där även frågor om adoptioner är en del, bör enligt MIA:s uppfattning ge goda möjligheter att bidra till att stärka barns rättigheter. Vidare bör en sådan samordning kunna medföra effektivitetsvinster genom minskad överlappning av ansvar för olika verksamhetsområden och en ökad samordning utifrån ett helhetsperspektiv. En samordning av t.ex. utbildningsinsatser för socialsekreterare m.fl. inom kommunerna har förutsättningar att i sig ge effektivitetsvinster och skapa mervärden.

I det följande lämnar MIA synpunkter utifrån de uppgifter som MIA i dag ansvarar för.

Barnets bästa

I promemorian betonas att arbetet med de frågor som samlas i Myndigheten för familjerätt och adoption ska ha sin utgångspunkt i barnets bästa. Samtliga frågor är enligt MIA mycket angelägna ur ett barnrättsperspektiv. Samordningen i sig ger ökade möjligheter att stärka barnets rättigheter.

I detta sammanhang vill MIA föra fram att det är angeläget att också förslagen i betänkandet Modernare adoptionsregler (SOU 2009:61) genomförs då dessa förslag är av stor betydelse för att stärka barnets rättigheter på adoptionsområdet.

En sammanhållen myndighet för föräldrastöd, familjerättsliga frågor inom socialtjänsten och adoptioner

MIA:s uppdrag har samband med övriga familjerättsliga frågor och förutsätter samverkan med flera myndigheter. Sett utifrån MIA:s uppdrag innebär förslaget möjligheter att öka kvaliteten i den internationella adoptionsverksamheten och MIA stärks i sin roll som centralmyndighet enligt 1993 års Haagkonvention. Att samma myndighet som har kunskap om den internationella förmedlingsverksamheten får centralt ansvar för att ge riktlinjer gällande förberedelse av blivande adoptivföräldrar och stöd efter adoptionen innebär samordningsvinster genom att adoptionskedjan hålls obruten.

MIA ser också positivt på förslaget att föra in nationella adoptioner och internationella adoptioner under samma myndighets ansvar. Samtidigt ser MIA ett behov av en strukturerad samverkan när det gäller frågor om nationella adoptioner i relation till familjehemsfrågor som även fortsättningsvis kommer att ligga under Socialstyrelsens ansvar. Ett uttalat samverkanskrav utgör ett viktigt led i arbetet att på bästa sätt tillförsäkra barn deras rättigheter i nu aktuellt sammanhang. Ett sådant krav skulle med fördel kunna tas in i de båda myndigheternas instruktioner.

MIA arbetar i dag med kunskapsspridning riktad till bl.a. socialtjänstens tjänstemän och andra yrkesverksamma som arbetar med adoptionsfrågor. Den föreslagna Myndigheten för familjerätt och adoption ska ha ett uttalat kunskapsuppdrag och verka för ny forskning inom sina ansvarsområden och att kunskapen sprids till berörda professioner. Det är av stor vikt att myndigheten i sin kunskapsspridning samverkar med andra myndigheter.

Avgränsning av ansvarsområden

Det är viktigt med en tydlig avgränsning av de frågor som förs över till Myndigheten för familjerätt och adoptioner för att uppnå den avsedda ökade effektiviteten med förslaget. Tydlig avgränsning är också viktig för att skapa god grund för samverkan med andra myndigheter. Oavsett var gränsen dras mellan myndigheternas ansvarsområden kommer det att finnas behov av nära samverkan mellan Myndigheten för familjerätt och adoptioner och övriga berörda myndigheter. Ett exempel har nämnts ovan, om nationella adoptioner och familjehemsplaceringar, som förutsätter ett strukturerat samarbete med Socialstyrelsen.

Myndighetens finansiering

Förslaget innebär att nivåerna i MIA:s förvaltningsanslag behålls oförändrade och att belopp som motsvarar de kostnader som Socialstyrelsen respektive

Folkhälsomyndigheten har för de överförda uppgifterna förs över från respektive myndighets förvaltningsanslag.

De internationella adoptionerna har minskat men samtidigt har adoptionsprocessen blivit alltmer komplicerad och tidskrävande. För MIA har utvecklingen inneburit ett ökat arbete med auktorisation, tillsyn och utbildning och information. Det finns även ett ökande behov av praktiskt stöd och vägledning till adopterade som söker sitt ursprung. MIA har också i en skrivelse till Socialdepartementet föreslagit att MIA:s uppdrag ska utökas till att även omfatta individuellt stöd till adopterade som söker sitt ursprung.

Mot denna bakgrund har MIA i sitt budgetunderlag för 2015-2017 angett behov av ökat anslag. Det finns således inte utrymme för nya uppgifter inom ramen för MIA:s nuvarande budget.

Vad gäller storleken av de medel som förs över från Socialstyrelsen respektive Folkhälsomyndigheten grundar sig som nämnts ovan bedömningen på de uppgifter som förs över till den nya myndigheten. Utöver dessa uppgifter föreslås att Myndigheten för familjerätt och adoption ska verka för ny forskning inom sina ansvarsområden och att kunskapen ska spridas till berörda professioner samt att myndigheten ska förvalta och utveckla föräldrastödet. MIA noterar vidare att frågan om statistik inom de nya verksamhetsområdena ska ingå i den officiella statistiken eller inte ska beredas vidare. I vilken utsträckning också dessa frågor skulle kunna rymmas i det föreslagna anslaget är enligt MIA svårt att bedöma. Detsamma gäller eventuellt tillkommande sakfrågor på området. Slutligen kommer själva ombildningen av myndigheten att innebära kostnader vad gäller bl.a. lokaler och IT-stöd.

Tidplan

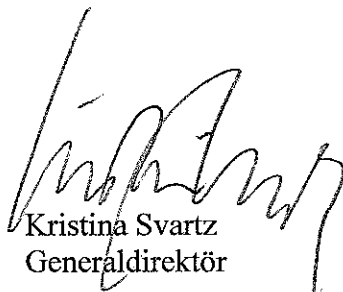
Enligt förslaget ska MIA ombildas från och med den 1 mars 2015. Tiden från beräknat beslut till att organisationsförändringen ska träda i kraft är mycket kort. MIA förutsätter att den nya myndigheten kommer att byggas upp successivt.

Myndighetens namn

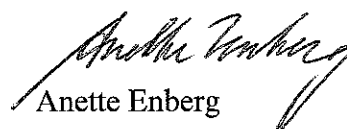
Mot bakgrund av att MIA är centralmyndighet enligt 1993 års Haagkonvention om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner är det, som också föreslås, viktigt att adoption lyfts fram i namnet på den nya myndigheten.

Föreskriftsrätt

För det fall en föreskriftsrätt föreligger för Socialstyrelsen i de frågor som förs över bör den nya myndigheten ges en motsvarande föreskriftsrätt.

Kristina Svartz
Generaldirektör

Anette Enberg